

Beslutningsforslag nr. B 81. Fremsat den 1. februar 2007 af Simon Emil Ammitzbøll (RV), Marianne Jelved (RV), Morten Østergaard (RV), Steen Gade (SF), Ole Sohn (SF) og Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om midlertidig opholdstilladelse til afviste asylansøgere fra lande under fredsopbygning, indtil tvungen hjemsendelse er mulig

Folketinget pålægger regeringen snarest muligt at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de fornødne administrative ændringer med henblik på at begrænse brugen af negative motivationsfremmende foranstaltninger og give afviste asylansøgere, som ikke kan tvangshjemsendes, midlertidig opholdstilladelse ved at ud-

vide anvendelsen af 18-måneders-reglen om midlertidigt ophold, så denne gælder alle afviste asylansøgere, som samarbejder med de danske myndigheder om at belyse egen sag, så sagen er klar til det tidspunkt, hvor tvangshjemsendelse er mulig.

Bemærkninger til forslaget

For en større del af de over 1.600 afviste asylansøgere, som aktuelt er i udsendelsesposition i Danmark, gælder, at de ikke bliver tvangshjemsendt, fordi Danmark overholder den internationale aftale om kun at tvangshjemsende afviste asylansøgere, som hjemlandet indvilliger i at modtage. Det betyder imidlertid ikke, at Danmark ikke forsøger at presse de afviste asylansøgere til at udrejse. Midlerne til at presse de afviste asylansøgere til at udrejse er de såkaldt motivationsfremmende foranstaltninger og udsigten til en tilværelse i et asylcenter med meget begrænsede udfoldelsesmuligheder.

Formålet og håbet med de motivationsfremmende foranstaltninger er, at de mennesker, som ikke har krav på asyl, men som ikke kan tvangsudsendes, selv vil erkende, at der ikke længere er noget formål med at blive i Danmark. Problemet ved denne strategi er, at der i dag findes en stor gruppe afviste asylansøgere, som trods det, at de har fået afslag på asyl, og trods de motivationsfremmende foranstaltninger fortsat vurderer, at en tilværelse i de danske asylcentre er at foretrække frem for at vende tilbage til hjemlandet.

En stor andel af denne gruppe er de afviste asylansøgere fra Irak. Denne gruppe, som er på ca. 600 mennesker, vurderer uanset de forskellige danske forsøg på at motivere dem til at rejse hjem – at tilværelsen i de danske asylcentre er at foretrække frem for den meget usikre tilværelse i Irak. Samme forhold gør sig gældende for bl.a. romaer og serbere fra Kosovo. For de afviste asylansøgere fra Irak gælder, at de får opbakning fra FN (UNHCR) i, at det, selv om de ikke har krav på asyl, endnu ikke er sikkert at rejse hjem. FN (UNHCR) bakker altså op om, at der i særlige tilfælde kan være behov for at skelne mellem asylretlig beskyttelse og en mindre væsentlig beskyttelse, som dog sikrer tålelige livsvilkår, indtil forholdene i hjemlandet ændres således, at enten tvangshjemsendelse bliver mulig, eller at de relevante internationale organer (som UNHCR) vurderer, at hjemrejse er sikkert, og at motivationsfremmende foranstaltninger derfor er at anbefale.

Om behovet for at begrænse brugen af motivationsfremmende foranstaltninger

FN's Flygtningehøjkommissariat – UNHCR – har medlemslandenes mandat til at lede og koordinere det internationale flygtningearbejde. Det er UNHCR's udgangspunkt, at flygtninge uden permanent opholdstilladelse skal hjemsendes, når forholdene i hjemlandet tillader det. I forbindelse med hjemsendelse af afviste asylansøgere accepterer UNHCR brugen af såvel tvang som positive og negative motivationsfremmende midler. UNHCR udsender imidlertid grundige vejledninger (f.eks. UNHCR Advisory Regarding the Return of Iraqis) om, hvornår forholdene i et givet hjemland tillader, at medlemslandene kan anvende henholdsvis tvangshjemsendelser, negative motivationsfremmende foranstaltninger og positive motivationsfremmende foranstaltninger, og hvornår der er behov for, at medlemslande giver afviste asylansøgere midlertidig beskyttelse uden at pålægge dem motivationsfremmende foranstaltninger af nogen art. Den danske regering følger desværre ikke disse anbefalinger i dag.

De afviste irakiske asylansøgers situation i Danmark i dag illustrerer behovet for ikke blot at overholde den internationale aftale om ikke at tvangshjemsende til uvished, men også at begrænse brugen af motivationsfremmende foranstaltninger. UNHCR's aktuelle anbefalinger for alle andre dele af Irak end de tre nordlige kurdiske provinser er, at man ikke tvangshjemsender dertil, og at man hverken bruger positive eller negative motivationsfremmende foranstaltninger overfor de afviste asylansøgere, men i stedet yder de afviste asylansøgere en form for midlertidig beskyttelse. For de tre nordlige kurdiske provinser lyder UNHCR's aktuelle anbefalinger, at man kun motiverer afviste asylansøgere, der har deres hjem og netværk i disse provinser, til at rejse dertil, idet strømme af hjemrejste flygtninge uden nogen tilknytning vil destabilisere området.

Ikke desto mindre anvender Danmark motivationsfremmende foranstaltninger overfor alle afviste irake-

F. t. beslutn. vedr. afviste asylansøgere m.v.

re, som ikke af særlige grunde er undtaget for reglerne herom, uanset fra hvilke dele af Irak de oprindeligt kommer.

Irakiske asylansøgere har ad to omgange været mødt med positivt orienterede »motivationsfremmende foranstaltninger« i form af tilbud om støtte til frivillig hjemrejse (repatriering). I alt 333 personer rejste i perioden fra den 21. juli 2003 til den 2. marts 2005 hjem til Irak under den første støtteordning. Den anden særlige støtteordning for irakiske asylansøgere trådte i kraft den 19. januar 2005 og gjaldt for asylsøgere afgjort frem til den 30. juni 2005. I alt 79 irakiske statsborgere tilmeldte sig denne støtteordning. Alle ansøgningsfrister for at tilmelde sig en frivillig repatrieringsordning er på nuværende tidspunkt for længst udløbet, og det må antages at være stærkt tvivlsomt, om en tredje støtteordning vil have nogen succes.

Tilbage er de negativt orienterede motivationsfremmende foranstaltninger. Disse har ført til, at de afviste asylansøgere – og deres børn – i de danske asylcentre bliver tilbudt meget ringe vilkår i håb om, at dette vil motivere dem til at forlade Danmark. Resultatet er, at forbruget af psykofarmaka er fordoblet, og antallet af asylansøgere, der forsøger selvmord, er tredoblet fra 2000 til 2004. Mange afviste asylansøgere ender således med at få en humanitær opholdstilladelse på baggrund af de psykiske lidelser, som de har pådraget sig i de danske asylcentre. Forslagsstillerne mener, at dette er en strategi, som har bevist sine mangler, både menneskeligt og i forhold til at skabe de ønskede resultater. Derfor bør de motivationsfremmende foranstaltninger i fremtiden begrænses til situationer, hvor det må antages at have en effekt og det – ideelt set – bringes i overensstemmelse med UNHCR's anbefalinger.

Når Danmark på den ene side følger den internationale aftale om ikke at tvangshjemsende afviste asylansøgere til lande, hvor regeringen ikke vil indgå en tilbagetagelsesaftale – og dermed forpligtede sig til at garantere de hjemvendte flygtnings sikkerhed – men på den anden side overhører UNHCR's anbefalinger om, hvornår især negative motivationsfremmende foranstaltninger kan tages i brug, så havner mange afviste asylansøgere i en urimelig situation. På den ene side mødes de i Danmark af motivationsfremmende foranstaltninger, som har til formål at overbevise dem om, at de bør rejse hjem. På den anden side kan de med UNHCR's udtalelser og informationer fra nyhederne generelt forvisse sig om, at det alligevel nok er en god idé at blive i Danmark. Dermed bliver de motivationsfremmende foranstaltninger til en permanent situa-

tion, som til stadighed forværrer den afviste asylansøgers levevilkår og psykiske helbred.

Når de negative motivationsfremmende foranstaltninger har som eneste formål at presse afviste asylansøgere til at udrejse til dele af verden, som er meget usikre, så kommer de motivationsfremmende foranstaltninger til at konkurrere med forholdene i hjemlandet om at være mindst »ålelige«. Negative motivationsfremmende foranstaltninger, som i stedet har til formål at sikre en bestemt adfærd blandt de afviste asylansøgere, mens de opholder sig i Danmark, synes umiddelbart at måtte have langt større chance for succes og bringer heller ikke den afviste asylansøger i helt så urimelig en situation. Forslagsstillerne mener således, at man med fordel kan benytte negative motivationsfremmende foranstaltninger til at sikre, at afviste asylansøgere i god tid bidrager til at belyse egen sag og i alle sammenhænge samarbejder med de danske myndigheder. Dette vil også medføre, at alle er forberedt til en tvangshjemsendelse, så snart denne reelt er mulig og myndighederne i hjemlandet således har forpligtet sig til at garantere de hjemvendte flygtnings sikkerhed. I dag nægter mange afviste asylansøgere at samarbejde med de danske myndigheder, fordi dette samarbejde omfatter frivillig hjemrejse, og derfor skal de danske myndigheder bruge langt flere ressourcer til at belyse den afviste asylansøgers sag.

Om behovet for udvidelse af den gældende 18-måneders-regel

Udlændingelovens § 9 c, stk. 2, giver i dag mulighed for, at udlændinge, der er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7, efter ansøgning kan få en opholdstilladelse, hvis

- 1) udsendelse af udlændingen, jf. § 30, ikke har været mulig i mindst 18 måneder,
- 2) udlændingen har medvirket ved udsendelsesbestræbelserne i sammenhængende 18 måneder, og
- 3) udsendelse efter de foreliggende oplysninger for tiden må anses for udsigtsløs.

Det er en forudsætning for at give opholdstilladelse på dette grundlag, at den pågældende udlænding har medvirket ved udsendelsesbestræbelserne i sammenhængende 18 måneder. Det er sandsynligt, at en større gruppe af de over 1.600 afviste asylansøgere – herunder en del af de knap 600 afviste irakiske asylansøgere – ville medvirke aktivt til egen hjemsendelse, hvis to vilkår var gældende,

- at hjemsendelsen først kan blive effektueret, når der foreligger en hjemsendelsesaftale med det pågældende lands regering, eller når en neutral part –

f.eks. UNHCR – vurderer, at forholdene i hjemlandet tillader en sikker repatriering, og

- at de vil kunne opnå en midlertidig opholdstilladelse, når de har medvirket aktivt til egen hjemsendelse (ved at belyse egen sag) i 18 måneder.

Hvis en større andel af de afviste asylansøgere selv bidrager til at belyse egen sag og dermed forbereder egen hjemrejse til det øjeblik, denne er mulig, vil det lette hjemsendelsesproceduren markant, fordi den afviste asylansøger dermed har været behjælpelig med at fremskaffe de nødvendige informationer og dokumenter.

Det er ikke forslagsstillernes opfattelse, at forslaget vil føre til flere permanente opholdstilladelser. En afvist asylansøger skal medvirke til at belyse egen sag i 18 måneder. Først derefter vil det være muligt at få en midlertidig opholdstilladelse på lige vilkår med andre udlændinge. Medmindre den afviste asylansøger er exceptionelt dygtig til at integrere sig i det danske samfund og dermed opnår ret til tidligt at få permanent opholdstilladelse, vil den afviste asylansøger under de gældende regler tidligst kunne få en permanent

opholdstilladelse efter yderligere 7 år. Dermed har den afviste asylansøger opholdt sig i Danmark i 8½ år.

Det er rimeligt at antage, at forholdene i Irak og de andre relevante lande stabiliseres, inden en eventuel permanent opholdstilladelse er opnået, hvorefter den midlertidige opholdstilladelse inddrages. Det er tilsvarende rimeligt at antage, at der vil blive givet færre humanitære opholdstilladelser, hvis de negative motivationsfremmende foranstaltninger ikke bruges så bredt og på ubestemt tid, men begrænses til kun at blive brugt overfor afviste asylansøgere, som nægter at samarbejde med de danske myndigheder om at belyse egen sag, og hvor hjemlandet og/eller UNHCR vurderer, at vedkommende kan vende sikkert hjem.

På et hvilket som helst tidspunkt før de 8½ år, hvor Danmark enten indgår en hjemsendesaftale med hjemlandet, eller hvor f.eks. UNHCR's vurdering ændres, vil den midlertidige opholdstilladelse kunne inddrages. Alternativet til en midlertidig opholdstilladelse ville således være, som det er tilfældet i dag, at den afviste asylansøger tilbringer hele perioden på 8½ år i et dansk asylcenter underlagt motivationsfremmende foranstaltninger.

Skriftlig fremsættelse

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om midlertidig opholdstilladelse til afviste asylansøgere fra lande under fredsopbygning, indtil tvungen hjemsendelse er mulig.

(Beslutningsforslag nr. B 81).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.